

מסורת הש"ס

א) נ"ל גבורה ואמרי לה
 אש כפר גבור חיל כן איתא
 במילה י"א, ב) נלקמן
 טו: א) נ"ל חמה ביה"א
 ובי"א ציננות פד: ובי"א
 להיא בשי"ע אה"ע סימן
 קטט ספי"ג לד, ד) נ"ל
 חומה, טשי"ג ט) נעלם
 מת, א) נעל מת, טא, א)
 א) נ"ל ונתן ושי"ן למטה
 לעיל סד: ח) ע"י
 מהרש"ט, ט) נב"מ תיר"ו
 באופן אחר, ו) וכן מוכח
 פ"י המקנל ק"י: דקאמר
 דומתין מטה ומפן ומה"א
 יתו כר או כפת או מהלל
 הראוי לפניה אלף דומתין
 לו מפן משום דלאוי גס
 למטיה, ט"ו,

אף על פי פרק חמישי כתובות

סה.

עין משפט נר מצוה

קדא א מיי פ"כ"א מה"ל
 אסורי ביאה הלכה
 טו סמך עשין מח טור ש"ע
 א"ח סימן רמ ספי"ג יג
 ועוש"ע אה"ע סימן כה
 ספי"ג י:
 קד"ב ב מיי פ"כ"א מה"ל
 אשוח הלכה י יא
 סמך עשין מח ולח"ן פח
 ט"ע"ע אה"ע סימן ע
 ספי"ג ג:

לעוי רש"י
 מדרבי"ש.
 כוונת עשויות עין גבור.

תוספות ר"ד

מיתבי רגילה נותנים
 לה כוס א' רגילה שאני
 תני כוס א' יפה לאשה
 שנים (ש"ו) [נו"ל] הוא
 זה ה' תובעת כפה ד'
 אפי' חמור תבעה אינה
 מקפידת א"ר לא אמרן אלא
 שאין בעלה עמה אבל
 בעלה עמה בעלה משמרה.
 א"ר"י מנין לאכסנאי שאסר
 בתשמיש המטה שנאמר
 וישכימו בבקר וגו' וידע
 אלקנה את אשתו השתא
 אין מטיקיא לא: (הימא)
 [תומא] דביתיה דאביי
 אחיה לקמיה דרבא אמרה
 פסיקי לי מזונות פסוק
 לה פסוקי לי חמרא אמר
 לה ידענא ביה בחמני א'
 דלא הוי משקה בשופריו
 [כי האן] לך חמרא א"ל
 בחיי דמר הוהו משקה
 לי בשופריו כי האי
 פ"י בבבית (מרוכים)
 [גדולין] כורע: דביתיה
 דר"י ביה דרבא אחיא
 לקמיה דר"נ בריה דר"י
 א"ל פסוק לי מזוני
 פסק לה פסוקי לי חמרא
 פסק לה א"ל ידענא בהו
 בבני מחווא דרגילו דשתו
 חמרא: דביתיה דר"י בריה
 דר"י מדולל אחיה לדינא
 קמיה דר"י א"ל פסוק לי
 מזוני פסק לה פסוק לי
 חמרא פסק לה פסוק לי
 שריא א"ל שריא למה
 לך א"ל לחברך ולחבורתך
 פ"י (להנאתן) ולהנאות
 בהון בפני הבירות ולא
 אהובו מכבודי הראשון
 ומכאן מוכח וגם ממי
 דאמרו לקמן מותר בלאות
 אלמנה לירושם שחיבים

אחרי אכלה. כמו אחרי אכלה מפיך ה' משמע ואף על פי שלא
 אכלה כדכתיב ותצדקה ולא תאכל מ"מ אית לן למידרש הכי
 ומקס חנה אחרי שעת אכילתה שהיה לה לאכול ואחרי שמה אלקנה
 וציתו חוץ ממנה שלא היה לה לשמות ולכן ויחשבה עלי לשכורה:
שתה ולא שתת. מדלג קאמר
 ואחרי שמוטה דומי"ל דלכילה

שתלה זה חי נמי אחרי אכול ואחרי
 שמה כדכתיב (משלי כג) אכול ושתה
 יאמר לך ומדשני קרא דבצורה דריש
 הכי כדמפרש לקמן: **אכלה ולא**
אכל. בתמיה וכי מדרוש כמו כן שאין
 פוסקים מזונות לאיש: **מכרי בגוה**
קא עסיק קרא. דהא כתיב חנה
 בקרא וכתיב נמי אכלה אס כן לכמוז
 נמי שמוטה או לא לכמוז קרא צגוי
 ולכמוז אכל ושתה: **רגילה שאני**
דאמר ר' חייננא בו. וא"ת ומאי
 ראייה נריך על זה דבצרייתא גופה
 קמני רגילה משמע דווקא רגילה ויש
 לומר דר' אלעזר נמי איידי צרגילה
 דאי בשאינה רגילה כלל צפני בעלה
 פשיטא דאין פוסקין דאטו יש לנו ליתן
 לה שאין צנלה נתן לה כשהיתה עמו
 לך נריך לאמרי מדרבי חייננא שיש
 רגילה שמוטים לה גוון שרגילה שני
 כוסות: **אינה רגילה בפני בעלה**
אר"א בוס אחד בו. וזהו פירוש דברי
 שמואל רגילה ונתנין לה כוס אחד
 היינו שרגילה צפני כוסות ודקאמר
 שאינה רגילה ונתנין לה שני כוסות
 היינו שאינה רגילה שהיו נתנין לה שני
 כוסות אלף כוס אחד אין ונתנין לה
 כלל שלא צפני בעלה:

לציקי קדרה. אצרייתא קאי
 כלומר מצרייתא לא תקשי
 אכל מילתא דשמואל לא מייפרשא אלף
 כדשיני: **ונתנין לה מטה ומפיץ.**
 אע"ג דלגבי סדור אמרינן צהמקבל
 צ"מ דף קיג: ושם דנותנין לו מטה
 ומטה ומפץ משום דשמואל גבי אשה
 לא^א הטיחוהו חכמים כ"כ דלפטר
 לה שמואל ד' אמות אחר אכילתו:
מפיץ ומחצלת למה לה. ר"ת לא
 גרס מפץ ומחללת אלף
 ומחללת למה דמפץ הוא כן וראוי גם
 לסמיכה ונהי דלשכינה אין נריך דהא
 אית לה מטה^ב לסמיכה מיהא צריכה:
ושקלת לה דודי בו. פירש
 צקונטרס ושקלת לידידי
 מפץ שלי ואין להקשות א"כ חסגי לה
 צפני מפלץ דשמואל מתוך שהוא מעונג
 שעד עתה הורגל לשכב על כר יטול
 שני מפלץ לעצמו ורצונו יאחזק צן רבי
 מאיר ז"ל לא גרים ושקלת לידידי ואינה
 מתרעמת אלף שריצה לעלות עמו
 ולשכב על כר אע"פ שלעצמו אין לו
 עכשיו וכן משמע דלסמור טענה דקא
 טעין צעלה אליצא דרצנן קא אחי:

אין צ"ד פוסקין יינום לאשה. שהיין מרגילה לתאות תשמיש: רגילה
 שאני. כיון דאינו חידוש לה כבר דשה צו ואינו מוזה לזה: לציקי
 קדרה. להטעים תבשיל: סובעת צפה. תשמיש: ויבאו אל ציפס.
 והדר וידע אלקנה את חנה: חומא. זה שמה: שופרו. גבישים
 ארוכים שקורין מדירני"ש [פלידרר"ן]:
כי האי. כמדת אמתי חרועי: **סבעה**
לכם רב חסדא. תבע את אשתו
 לתשמיש: **צקולפי דשידה.** צננעול
 של רגז: **קטלג לך סלט.** שכבר
 ניסת לג' ומתו כדאמר צינמות צפ'
 הבא על צינמתו (דף סד:): **למיקטל**
אחרינא. שצלת להראות יופין שיקפון
 איש עליך: **להכרך ולהכורך.** שלא
 אהבה על הצריות מכבודי הראשון לא
 צפניך ולא צפני חציריך: **מפץ ומחללת**
למה לה. הרי עור שטוח על מטה טוב
 מן המפץ. ומשני צאתה דמלו פוריא
 צבדלי צמקוס שאין רגילין לעשות
 שטיח עור למטה אלף סירוגי חללים:
ומצנר לה. מנערי לה ומזקינין אותה.
 לשון צונרת: אי דלוהיה. דך
 צנות משפחתה: אורחיה. דרכו ליטן
 על כרים כוסמות ואן קיימא לן^א
 עולה עמו: כי אזוילגא. ואני משרה
 אותך על ידי שלש שקילגא להו
 צהדאי: וכי אסינא. ותשככי עמי
 מיימינא להו: ושקלס לידידי. מפץ
 שלי או אס אקנה כר וכסת משלי:
 האי

סאתים יין לציקי קדרה מערב שבת לע"ש^ב אמרה להן כך תפסקו לבנותיכם
 תנא שומרת יבם היתה ולא ענו אחריה אמן תנא כוס אחד יפה לאשה שנים
 ניוול הוא שלשה תובעת כפה ארבעה אפילו חמור תובעת בשוק ואינה
 מקפדת אמר רבא לא שנו אלא שאין בעלה עמה אבל בעלה עמה לית לן
 בה והא חנה דבעלה עמה הואי אכסנאי שאני דאמר רב הונא א"מנין לאכסנאי
 שאסור בתשמיש המטה שנאמר^ג וישכימו בבקר וישתחוו לפני ה' וישבו
 ויבאו אל ביתם הרמתה וידע אלקנה את חנה אשתו ויזכרה ה' השתא אין
 מעיקרא לא^ד חומא דביתיה דאביי אתאי לקמיה דרבא אמרה ליה פסוק לי
 מזוני פסק לה פסוק לי חמרא א"ל ידענא ביה בנחמני דלא הוה שתי חמרא
 אמרה ליה חיי דמר דהוי משקי ליה בשופריו כי האי בהדי דקא מחויא ליה
 איגלי דרעא נפל נהורא בני דינא קס רבא על לביתיה תבעה לכת רב חסדא
 אמרה ליה בת רב חסדא מאן הוי האידינא בני דינא אמר לה^ה חומא דביתיה
 דאביי נפקא אבתרה מחתא לה בקולפי דשידא עד דאפקה לה מכולי מחווא
 אמרה לה קטלת לך תלתא ואתת למיקטל אחרינא דביתיה דרב יוסף בריה
 דרבא אתאי לקמיה דרב נחמיה בריה דרב יוסף אמרה ליה פסוק לי מזוני
 פסק לה פסוק לי חמרא פסק לה אמר לה ידענא בהו בבני מחווא דשתו
 חמרא דביתיה דרב יוסף בריה דרב מנשיא אמרה ליה פסוק לי חמרא פסק
 א"ל פסוק לי מזוני פסק לה פסוק לי חמרא פסק לה פסוק לי חמרא פסק לה
 שיראי למה אמרה ליה לך ולחברך ולחברורך: ונותן לה מטה ומפיץ וכו':
 מפץ ומחצלת למה לה דיהב לה אמר רב פפא באתרא דנהיגי דמלו פוריא
 בחבלי דמבגר לה ת"ר אין נותנין לה כר וכסת משום ר' נתן אמרו נותנין לה
 כר וכסת היכי דמי אי דאורחה מאי טעמא דת"ק ואי דלא אורחה מ"ש דרבי
 נתן לא צריכא^ו כגון דאורחיה דידיה ולא אורחה דידה תנא קמא סבר אמר
 לה כי אזוילגא שקילגא להו וכי אתינא מיימינא להו בהדאי ורבי נתן סבר
 אמרה ליה זימנין דמיתרמי בין השמשות ולא מצית מיימינא להו ושקלת להו
 לדידי ומגנית לי על ארעא: ונותן לה כפה: אמר ליה רב פפא לאביי

תורה אור השלם

1. פי ונתה אפס הבישה
 הורהם פי אמרה אלקנה
 אחרי מאהבי נותני לחמי
 ומימי צמרי ופשתי שמני
 ושקיי: הווש ב' א
 2. וקמץ חנה אחת
 אבקה בשלה ואחרי
 שיה ועלי הבהן יעב
 על הפסא על מוחת
 היכל ה: שמואל א ט
 3. וישכמו בבקר
 וישתחוו לפני ה' וישבו
 ויבאו אל ביתם הרמתה
 וידע אלקנה את חנה
 אשתו ויזכרה ה' חנה
 שמואל א א יט

מוסף רש"י

דאורחיה דידיה. לננות
 משפחתו עשין כן (לעיל
 ח"ה).